

**Vec C-189/20**

**Návrh na začatie prejudiciálneho konania**

**Dátum podania:**

5. máj 2020

**Vnútroštátny súd:**

Oberster Gerichtshof

**Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:**

27. februára 2020

**Navrhovateľka v konaní o opravnom prostriedku „Revision“ a žalovaná:**

Laudamotion GmbH

**Odporca v konaní o opravnom prostriedku „Revision“ a žalobca:**

Verein für Konsumenteninformation

---

8Ob 107/19x

Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd, Rakúsko) ako súd rozhodujúci o opravnom prostriedku „Revision“ [omissis] v právnej veci žalobcu, Verein für Konsumenteninformation (združenie pre informovanie spotrebiteľov), 1060 Viedeň, [omissis] proti žalovanej spoločnosti Laudamotion GmbH, 2320 Schwechat, [omissis] o zdržanie sa konania a uverejnenie rozsudku, v nadväznosti na opravný prostriedok „Revision“ žalovanej proti rozsudku Oberlandesgericht Wien (Vyšší krajiný súd Viedeň, Rakúsko) ako odvolacieho súdu z 28. mája 2019, [omissis], ktorým bol sčasti potvrdený a sčasti zmenený rozsudok Landesgericht Korneuburg (Krajiný súd Korneuburg, Rakúsko) z 5. februára 2019, na neverejnom zasadnutí vydal toto

#### U z n e s e n i e:

Súdnemu dvoru Európskej únie sa predkladá návrh na začatie prejudiciálneho konania o týchto otázkach:

1. Majú sa ustanovenia nariadenia (EÚ) č. 1215/2012, najmä článok 25, článok 17 ods. 3, článok 19, prípadne aj so zreteľom na článok 67, vykladať tak, že bránia skúmaniu nekalej povahy dohôd o voľbe medzinárodnej právomoci súdu podľa smernice 93/13/EHS, resp. podľa príslušných vnútroštátnych preberajúcich ustanovení?
2. Má sa článok 25 ods. 1 posledná časť prvej vety („*pokiaľ dohoda nie je podľa právneho poriadku tohto členského štátu vecne neplatná*“) vykladať v tom zmysle, že umožňuje obsahovú kontrolu podľa vnútroštátneho práva prorogovaného členského štátu, a to aj nad rámec harmonizovanej oblasti práva?
3. Ak bude odpoveď na prvú a druhú otázku záporná:

Určujú sa vnútroštátne preberajúce ustanovenia, ktoré sa podľa smernice 93/13/EHS uplatňujú na skúmanie nekalej povahy podmienok, podľa práva prorogovaného členského štátu alebo podľa *legis causae* členského štátu rozhodujúceho vo veci?

#### O d ô v o d n e n i e:

##### **I. Skutkový stav:**

V prípade konania vo veci samej ide o proces týkajúci sa zmluvnej podmienky. Žalobca je združením na ochranu záujmov spotrebiteľov a je v zmysle rakúskeho Konsumentenschutzgesetz (zákon o ochrane spotrebiteľa; ďalej tiež „KSchG“), aktívne legitimovaným na podanie žaloby. Žalovaný letecký dopravca (takzvaná „nízkonákladová letecká spoločnosť“) prevádzkuje na internetovej stránke

www.laudamotion.com portál rezervácie letov. V obchodnom styku so spotrebiteľmi pritom používa všeobecné prepravné podmienky a všeobecné obchodné podmienky. Lety možno u žalovanej rezervovať výlučne online. Žalovaná neponúka žiadnu čisto vnútrozemskú prepravu v rámci Rakúska.

Pre konanie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania je relevantná nasledujúca podmienka vo všeobecných obchodných podmienkach žalovanej:

*„2.4 Pokiaľ dohovor alebo príslušné zákony nestanovujú inak, Vaša zmluva o preprave uzatvorená s našou spoločnosťou [...], ako aj všetky spory z tejto zmluvy alebo v súvislosti s touto zmluvou podliehajú právomoci írskych súdov.“*

## **II. Návrhy a tvrdenia strán:**

Žalobca tvrdí, že zmluvná podmienka o voľbe právomoci súdu je neúčinná. Formulácia „*pokiaľ dohovor alebo príslušné zákony nestanovujú inak*“ je netransparentná v zmysle § 6 ods. 3 KSchG, pretože spotrebiteľia si musia sami zistiť, či dojednaná súdna právomoc je prípustná. Také dojednanie je okrem toho hrubo znevýhodňujúce podľa § 879 ods. 3 ABGB [Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (Všeobecný občiansky zákonník); ďalej len „ABGB“], v neposlednom rade preto, lebo v dôsledku tohto dojednania spotrebiteľ nemá k dispozícii ostatné súdne právomoci prichádzajúce do úvahy podľa EuGVVO [nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1; ďalej len „nariadenie 1215/2012“), najmä podľa článku 7 nariadenia 1215/2012, a navyše aj prekvapujúce v súvislosti s § 864a ABGB, pretože spotrebiteľ vzhľadom na sídlo žalovanej v Rakúsku nemá dôvod vychádzať z výlučnej právomoci írskych súdov.

Žalovaná sa odvoláva na to, že dohoda o voľbe právomoci súdu obsiahnutá v tejto zmluvnej podmienke sa má posudzovať výlučne podľa nariadenia 1215/2012. Článok 17 ods. 3 nariadenia 1215/2012 vyníma zmluvy o preprave z obmedzení vzťahujúcich sa na spotrebiteľské zmluvy podľa článku 19 nariadenia 1215/2012. Dohody o voľbe právomoci súdu sú teda podľa normatívov článku 25 nariadenia 1215/2012 prípustné bez obmedzení stanovených v oddiele 4 kapitoly I nariadenia 1215/2012. Skúmať nekalú povahu podmienok podľa vnútroštátneho práva nie je možné z dôvodu prednosti uplatnenia práva Spoločenstva. Napokon úprava vo všeobecných podmienkach nie je vzhľadom na predpokladaný vzťah k zahraničiu ani prekvapujúca a ani netransparentná, pretože prvá veta jasne stanovila, že tam stanovená súdna právomoc sa pripája k súdnym právomociam, ktoré stanovuje Montrealský dohovor („dohovor“) alebo iné príslušné zákony.

## **III. Doterajší priebeh konania:**

Súd prvého stupňa žalobný návrh týkajúci sa tejto zmluvnej podmienky zamietol. Článok 25 nariadenia 1215/2012 má vo svojej oblasti pôsobnosti prednosť pred

vnútroštátnym právom. Tento predpis je čo do prípustnosti, formy a účinkov dohôd o voľbe právomoci súdu taxatívny.

Odvolací súd vyhovel odvolaniu žalobcu tak, ako to požadoval v žalobe. Vychádzal pritom z toho, že dohody o voľbe právomoci súdu v spotrebiteľských zmluvách, na ktoré sa vzťahuje smernica o nekalých podmienkach [smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002 s. 288); ďalej len „smernica 93/13“], resp. príslušné vnútroštátne preberajúce ustanovenia, podliehajú skúmaniu nekalej povahy podmienok podľa kritérií smernice 93/13 aj v oblasti pôsobnosti článku 25 nariadenia 1215/2012 a môžu tak byť v jednotlivom prípade neúčinné. Vnútroštátne ustanovenia preberajúce smernicu 93/13 predstavujú úpravu súdnej právomoci v zmysle článku 67 nariadenia 1215/2012, pretože podľa prílohy 1 písm. q) smernice také podmienky, ktoré spotrebiteľovi odnímajú alebo sťažujú možnosť obrátiť sa na štátne súdy, sa môžu považovať za nekalé. Skúmanie nekalej povahy podmienok na základe smernice 93/13 má pritom osobitný význam práve v tejto konštelácii, pretože podľa článku 17 ods. 3 nariadenia 1215/2012 sa obmedzenia inak vydané v zmysle ochrany spotrebiteľov neuplatnia na prepravné zmluvy. Zmluvná podmienka je každopádne netransparentná podľa § 6 ods. 3 KSchG.

Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd) teraz musí rozhodnúť o opravnom prostriedku „Revision“, ktorý žalovaná podala proti rozhodnutiu o odvolaní a ktorým sa domáha zamietnutia žaloby.

#### **IV. Právne základy:**

##### Uplatniteľné ustanovenia práva Únie:

Únijnoprávnymi základmi tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania sú najmä články 25, 17 ods. 3, 19 a 67 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianských a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1), ako aj smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002 s. 288).

##### Vnútroštátne právo:

§ 6 ods. 3 Konsumentenschutzgesetz (zákon o ochrane spotrebiteľa; ďalej tiež „KSchG“) znie:

*„Zmluvné ustanovenie uvedené vo všeobecných obchodných podmienkach alebo v štandardných zmluvných formulároch je neúčinné, ak je jeho znenie nejasné alebo nezrozumiteľné.“*

§ 864a ABGB znie:

*„Ustanovenia s neobvyklým obsahom vo všeobecných obchodných podmienkach alebo štandardných zmluvných formulároch, ktoré použila zmluvná strana, sa nestanú súčasťou zmluvy, ak sú nevýhodné pre druhú zmluvnú stranu a táto zmluvná strana aj s prihliadnutím na okolnosti, najmä na vonkajšiu podobu listiny, nemala nijaký dôvod dojednanie takýchto ustanovení predpokladať, okrem prípadu, keď prvá zmluvná strana osobitne upozornila druhú zmluvnú stranu na tieto ustanovenia.“*

§ 879 ods. 3 ABGB stanovuje:

*„Zmluvné ustanovenie uvedené vo všeobecných obchodných podmienkach alebo v štandardných zmluvných formulároch, ktoré nestanovuje niektorú z hlavných povinností zmluvných strán, je neplatné, ak s ohľadom na všetky okolnosti prípadu hrubo znevýhodňuje niektorú zmluvnú stranu.“*

## **V. Prejudiciálne otázky**

Oprávnenie na predloženie návrhu:

[omissis]

Odôvodnenie prejudiciálnych otázok:

1. Vo vedeckej právnickej literatúre panuje kontroverzia o otázke, či a do akej miery podliehajú všeobecnému skúmaniu nekalej povahy podmienok tie dohody o voľbe medzinárodnej právomoci súdu, ktoré spadajú pod oblasť právnej úpravy nariadenia 1215/2012.

1.1. Podľa jedného názoru článok 25 nariadenia 1215/2012 predstavuje taxatívnu právnu úpravu prípustnosti, formy a účinkov dohody o voľbe právomoci súdu; akákoľvek forma kontroly obsahu zo strany vnútroštátneho práva, aj v prípade doložiek o voľbe právomoci súdu uvedených vo všeobecných obchodných podmienkach, je vylúčená. Ochrana typicky slabšej strany sa realizuje už obmedzením prípustnosti dohôd o voľbe právomoci súdu so spotrebiteľmi, poisťníkmi a zamestnancami.

Zástancovia tohto názoru [omissis] vchádzajú z toho, že v prípade nariadenia 1215/2012 ide o uzavretý systém súdnej právomoci. Výklad článku 25 nariadenia 1215/2012 pripúšťajúci kontrolu obsahu podľa vnútroštátneho práva by bol v napätom vzťahu k harmonizačnému účelu nariadenia 1215/2012. Opierajú sa pritom najmä o judikatúru Súdneho dvora EÚ k článku 17 Bruselského dohovoru o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach z roku 1968 [omissis], podľa ktorej v záujme právnej istoty môže byť voľba dojednaného súdu skúmaná len na základe úvah, ktoré sú v súvislosti s požiadavkami tohto ustanovenia (pozri ECLI:EU:C: 1999:142 C-159/97, body 46 a nasl.).

1.2. Vzniká však otázka, či dohody o voľbe právomoci súdu nepodliehajú obmedzeniam z hľadiska nekalého charakteru, ktoré vyplývajú zo sekundárneho európskeho práva, najmä zo smernice 93/13 [omissis]. Článok 19 nariadenia 1215/2012 síce obmedzuje dohody o voľbe právomoci so spotrebiteľmi. Prepravné zmluvy sú však podľa článku 17 ods. 3 nariadenia 1215/2012 vyňaté z uplatňovania oddielu 4 kapitoly I. Konkrétne preto z hľadiska spotrebiteľa pretrváva potreba ochrany, ktorú by sa dalo uspokojiť aplikovaním normatífov smernice o nekalých podmienkach [omissis].

Skúmanie nekalej povahy podmienok podľa kritérií smernice 93/13 sa odporúča najmä vzhľadom na ustanovenie článku 67 nariadenia 1215/2012: Vnútroštátne právne predpisy preberajúce smernicu predstavujú právnu úpravu súdnej príslušnosti, pretože neúčinnosť dohody o právomoci súdu má za následok, že sa uplatnia zákonné pravidlá súdnej právomoci a väčšinou bude príslušný iný súd než ten dohodnutý [omissis]. Ďalšia argumentačná línia sa odvoláva na to, že podľa článku 25 ods. 1 poslednej časti prvej vety nariadenia 1215/2012 sa musí preskúmať vecná neplatnosť dohody o voľbe súdnej právomoci podľa minimálneho štandardu stanoveného smernicou 93/13 [omissis].

1.3. Existujú aj hlasy, že tým, že európsky normotvorca v článku 25 ods. 1 poslednej časti prvej vety nariadenia 1215/2012 bral zreteľ na „vecnú neplatnosť“, je umožnená aj obsahová kontrola dohôd o právomoci súdu vo všeobecných obchodných podmienkach [omissis].

2. Pre Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd) tak vzniká otázka, v akom vzťahu sú ustanovenia nariadenia 1215/2012 k smernici 93/13, resp. k príslušným vnútroštátnym preberajúcim ustanoveniam a či sa pod pojem vecnej neplatnosti použitý v ustanovení článku 25 nariadenia 1215/2012 má subsumovať porušenie ustanovení o ochrane spotrebiteľa – aj keď nevyplývajú zo sekundárneho európskeho práva. Napokon sa javí ako nejasné, či by sa konkrétne uplatniteľné vnútroštátne ustanovenia preberajúce smernicu o nekalých podmienkach mali určovať podľa kolíznej normy stanovenej v článku 25 ods. 1 poslednej časti prvej vety nariadenia 1215/2012 – teda podľa práva *forum prorogatum*.

Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd),

Viedeň, 27. februára 2020

[omissis]